

BIOELEKTRANA-TOPLANA NA ŠUMSKU BIOMASU U VELIKOJ GORICI

mr. sc. Tomislav VIRKES, dipl. ing.
mr. sc. Goran SLIPAC, dipl. ing.

Trenutačno se intenzivno radi na pripremi projekta kogeneracijskog postrojenja na šumsku biomasu u Velikoj Gorici. Na temelju do sada provedenih istražnih aktivnosti očekivana električna snaga te bioelektrane iznosit će 20 MW, a toplinski učin 35 MW.

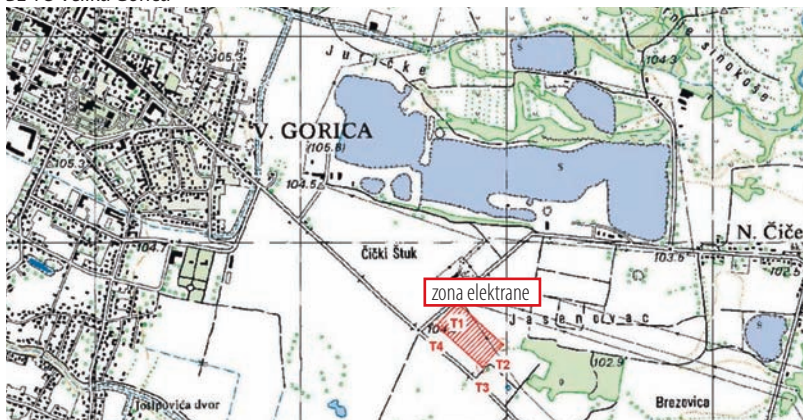

Lokacija planiranog zahvata, odnosno buduće Bioelektrane-toplane Velika Gorica nalazi se unutar gospodarske zone proizvodno-poslovne namjene Štuki na području Grada Velike Gorice (il. 1). Ona je odabrana nakon detaljne višekriterijske analize nekoliko potencijalnih lokacija, pri čemu su razmatrani: blizina grada, toplinske mreže, električne mreže, ceste, opskrbe vodom te utjecaji na okoliš. S obzirom na namjenu same lokacije kao gospodarske zone i, uz sve spomenute kriterije, zaključeno je kako je ta lokacija, od razmatranih, najmanje nepogodna za izgradnju elektrane.

Drvena sječka kao osnovno gorivo

Osnovno gorivo za pogon elektrane bit će drvena sječka koja se proizvodi od ostataka od gospodarenja šumama u obliku

Ilustracija 1
Šire područje lokacije
BE-TO Velika Gorica

oblika, granjevine, sječka, korijenje i kore (il. 2). Dosadašnja istraživanja i terenski uvid pokazali su da u okruženju od 50 km od lokacije postoje dovoljne količine sirovine za proizvodnju sječke. Ona će se nabavljati od Hrvatskih šuma, s kojima je tvrtka HEP Obnovljivi izvori energije još 2007. godine potpisala Sporazum o suradnji na projektima obnovljivih izvora energije. Transport pripremljene drvene sječke od skladišta šumarije do elektrane predviđen je kamionima i očekuje se da će sječku u elektranu dopremiti prosječno 24 kamiona dnevno. Gradnjom skladišta odgovarajućeg kapaciteta na lokaciji izbjeći će se dobava tijekom vikenda i praznika te noću. Proračunska potrošnja sječke vlažnosti 35% iznosi 190 000 t godišnje.

Prednost korištenja sječke u odnosu na fosilna goriva je neusporedivo manja emisija štetnih plinova i otpadnih tvari. Računa se da je opterećenje atmosfere ugljičnim dioksidom tijekom rasta biljaka zanemarivo, ako su sječa i prirast drvene mase u održivom odnosu. Budući da je korištena sječka prijašnjih godina (za vrijeme rasta) trošila CO₂, ciklus u bioelektrani bit će gotovo CO₂-neutralan i tako pogodan za usporevanje globalnih klimatskih promjena.

Postrojenje elektrane

Elektrana se sastoji od niza sustava koji su nužni za njezin normalni pogon, kao što su postrojenje za prihvatanje goriva, kotlovsko i turbinsko postrojenje, izmjenjivači topline, pogon za pripremu vode, rashladno postrojenje, postrojenje za čišćenje dimnih plinova, rasklopno postrojenje itd. (il. 3).

Toplinska energija iz elektrane će se plasirati u centralni toplinski sustav Velike Gorice, kojim upravlja HEP Toplinarstvo. Pri tome će se postojeći decentralizirani izvori topline na lako loživo ulje (kotlovnice) zamijeniti centralnim izvorom topline koji koristi ekološki i obnovljivi izvor energije, odnosno sječku. U svrhu pričuve će se od

postojećeg toplinskog sustava zadržati jedino kotlovnica Galženica III koja će raditi na prirodni plin. Predloženim konceptom omogućit će se znatno smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak na području Velike Gorice i prebacivanje opskrbe toplinom na ekološki prihvatljivija rješenja. Dodatnu vrijednost predstavljat će i činjenica da će se elektrana nalaziti izvan grada, čime će se smanjiti ukupna buka i neće se narušavati izgled stambenih četvrti.

Za uspostavu opskrbe toplinom bit će neophodno izgraditi novi magistralni vrelovod od elektrane do postojećih dislociranih proizvodnih objekata (kotlovnica) i do područja s potencijalnim novim potrošačima, kako bi se cjelokupni (postojeći i planirani) toplinski konzum povezao u jedinstveni sustav.

Očekivana godišnja proizvodnja električne energije iznosi oko 140 000 MW h, uz istovremenu proizvodnju toplinske energije u iznosu 80 000 - 96 000 MW h.

Elektrana i okoliš

Iako je drvena sječka ekološki prihvatljiv izvor energije, tijekom rada elektrane će ipak doći do pojave emisija u okoliš. No, odgovarajućim konstrukcijskim rješenjima, one će se smanjiti na prihvatljivu razinu za okoliš i ljude.

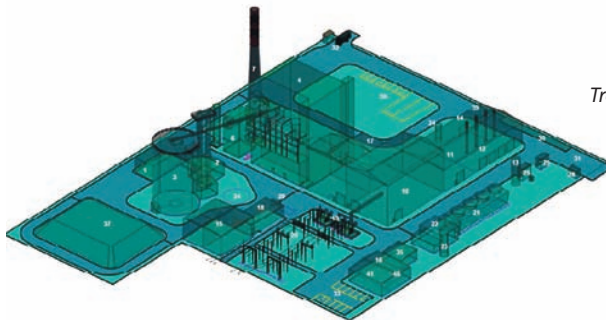
U procesu izgaranja sječke nastaju kruti ostaci (šljaka i pepeo) te dimni plinovi. Šljaka i pepeo ne ubrajaju se u kategoriju opasnog otpada pa je za njihov prihvat i privremeno skladištenje predviđena gradnja zatvorenih sustava na lokaciji. U konačnici će se kruti ostaci izgaranja otpremati na odgovarajuću deponiju.

Dominantne emisije onečišćujućih tvari u zrak općenito predstavljaju krute čestice te sumporni i dušični oksidi. Elektrana će pri tome raditi u skladu s domaćim i međunarodnim propisima o ograničavanju štetnih emisija.

Pri izgaranju sječke u cirkulirajućem fluidiziranom sloju većina krutih ostataka izgaranja odvaja se u obliku šljake i pepela na dnu ložišta i njegovog konvektivnog kanala, dok je manji dio (oko 20%) ukupnih krutih ostataka nošen dimnim plinovima u obliku fine prašine. Prije ispuštanja u atmosferu će dimni plinovi proći kroz uređaj za pročišćavanje (impulsni vrećasti filter) u kojima se koncentracija čestica smanjuje na razine ispod graničnih vrijednosti. Zbog malog sadržaja sumpora u drvnju sječki, emisija SO_x će biti nekoliko puta manja od granične vrijednosti, dok će emisija NO_x biti manja od granične vrijednosti zbog primjene tehnologije izgaranja u cirkulirajućem fluidiziranom sloju (CFB) i primarnih

Ilustracija 2
Drvena sječka

Ilustracija 3
Trodimenzionalni model
Bioelektrane-toplane
Velika Gorica

mjera za njezino smanjenje. Emisije ugljikovog monoksida, ostalih ugljikovodika i neizgorenog ugljika bit će razmjerno male zbog turbulencija u fluidiziranom sloju, primjene separatora i dovoljnog vremena zadržavanja goriva u kotlu. Ostale onečišćujuće tvari kao što su teški metali, fluorovodik, halogeni spojevi, neizgorivi ugljikovodici, nemetanski hlapljivi organski spojevi (NMVOC) i dioksini emitirat će se u manjim količinama pa se ne očekuje njihov bitan negativan utjecaj na okoliš.

Tijekom rada postrojenja pojavit će se tehnološke, sanitarne i oborinske otpadne vode. Dominantan izvor tehnoloških otpadnih voda bit će sustav kemijske pripreme vode te ispusti iz kotlovske postrojenja i rashladnog sustava. Otpadne vode će se zbrinjavati na lokaciji, u uređaju za pročišćavanje otpadnih voda, a potom ispuštati u sustav javne odvodnje sukladno uvjetima definiranim u Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 87/2010).

Strukture postrojenja će biti vizualno najizloženije s državne ceste D30 koja prolazi neposredno uz lokaciju na području između Velike Gorice i Starog Čiča (il. 4). Pravilnim odabirom boje i teksture pročelja s ciljem smanjivanja kontrasta te propisivanjem izrade projekta krajobraznog uređenja smanjit će se utjecaj zahvata na vizualnu kvalitetu.

Dodatni nepovoljni vizualni utjecaj može se pojaviti u obliku maglice nastale iz rashladnog sustava postrojenja. U svrhu smanjenja tog utjecaja odabrano je tehničko rješenje s vlažno-suhim rashladnim tornjevima, kojima se može ukloniti pojava stvaranja maglice, osim u nepovoljnim klimatskim uvjetima, u zimskom razdoblju.

